

FOTO: SILJE LOUISE WATERS

FORSLAG TIL BUDSJETT 2024 OG HANDLINGSPLAN 2024-2027

ENDRINGER TIL KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG AV 25.10.23

#BraNok – Fredrikstad kommune med tillit til ansatte, flere folk rundt barna våre og tjenester vi kan være stolte av. Vi bør ikke være best i alt, men vi skal være #BraNok

INNLEDNING

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet de grønne, Rødt og Bymiljølista samarbeider om et rødgrønt budsjett med en tydelig og omfordelende retning for Fredrikstad. Vi prioriterer å flytte de store pengene over i universelle tjenester for å øke grunnbemanningen i barnehage, skole og helsetjenester. Vi skal styrke frivilligheten innen kultur, idrett og helse, og satse mer på vedlikehold av våre bygninger. Vi skal ta vare på matjorda, naturen, kysten og skogene våre. Vi lever i en tid hvor det er klimakrise, naturkrise, krig og fattigdomskrise. Vi ser tydelig konsekvensene av dette her i Fredrikstad. Forskjellene øker og flere blir avhengige av hjelp for å få hverdagen til å gå rundt. For første gang på 100 år har vi reell matfattigdom i Norge. Dette tar vi ansvar for i budsjettarbeidet.

PROSJEKT #BRANOK

Vi fire partier vil ta store og tydelige grep, fremfor å kun bruke handlingsrommet vårt på å stanse usolidariske kuttforslag og flytte på småpenger. Hvem man stemmer på, skal bety noe, og vi legger her frem et budsjett som er gjennomførbart, med et tydelig retningsvalg og sterk politisk styring.

VÅRE HOVEDTREKK I BUDSJETTET:

- Ha overdekning i ansatte i skolene på ca. fire lærere per skole, for å unngå vikarbruk.
- Flytte ansatte fra familietjenestene og ut i barnehagene, slik at spesialpedagoger blir en del av grunnbemanningen, samtidig som det vil kunne ta vekk trykket på antall henvisninger til PPT
- Ikke bare stoppe kutt, men betydelig øke tilskuddsrammen til frivillige organisasjoner og fagmiljøer innen kunst og kultur
- Sette av mer penger til vedlikehold av kommunale bygninger
- Kutte i konsulentbruk, politikergodtgjøring og administrasjon og omprioritere vikarmidler
- Selge unna nesten ferdigstilte boligutviklingsprosjekter i Isegran Eiendom og be kommunedirektøren lage en plan for avvikling av selskapet med tilbakeføring/verdirealisering av eiendomsporteføljen
- Legge betydelig mer midler inn til naturrestaurering, skolehager og grønne miljøtiltak og jobbe for vern av alle grøntområder langs Glomma

INNHold

INNHold.....	1
1. INNStillING.....	2
2. VERBALBESTILLINGER.....	4
3. PROSJEKT #BRANOK.....	5
4. HELSE OG VELFERD.....	6
5. UTDANNING OG OPPVEKST.....	7
6. KULTUR OG MILJØ.....	8
7. TEKNISK.....	9
8. STAB OG FELLESTJENESTER.....	9
9. INNDEKNING.....	10
10. EN MER SOSIAL BOLIGPOLITKK.....	11
11. FOND OG AVSETNINGER.....	11
12. INVESTERINGER.....	12
13. VEDLEGG: ØVRIGE TABELLER.....	13

INNSTILLING

1. Handlingsprogram 2024–2027 og årsbudsjett 2024 for Fredrikstad kommune vedtas, jf. vedlegg 1, tilhørende budsjettnotater og politisk innstilling.
2. Med hjemmel i kommuneloven § 14-3 og 14-4 vedtas Fredrikstad kommunes handlingsprogram for perioden 2024–2027 og årsbudsjett for 2024, i henhold til bevilgningsoversikt på side 13 og netto driftsrammer på side 13 i foreliggende politisk innstilling.
3. Bystyret fastsetter seksjonenes nettorammer for perioden 2024–2027, fordelt på etat/virksomhet, slik det framkommer av økonomitallen for de enkelte seksjoner – «Budsjett fordelt på etater og virksomheter» og foreliggende politisk innstilling. Ufordelte innsparingskrav legges til grunn for det videre arbeidet.
4. Formannskapet og hovedutvalgene følger opp handlingsprogram og budsjett, innenfor de rammene bystyret vedtar.
5. Investeringsbudsjettet for 2024 med finansiering vedtas, slik det framkommer i investeringsoversikten på side 13 og i vedlegg fra side 2 i foreliggende politisk innstilling.
6. Kommunale avgifter, egenbetaling og gebyrer fastsettes i samsvar med dokumentet «Egenbetalinger, gebyrer og betalingsbetingelser 2024».
7. Det godkjennes låneopptak på 1 094,4 millioner kroner, for finansiering av investeringer i 2024. Rebudsjettering av investeringer med finansiering fra 2023 vedtas i egen sak.
8. Investeringsstilskudd til Fredrikstad kirkelige fellesråd overføres netto (fratrukket merverdikompensasjon).
9. Det godkjennes låneopptak i Husbanken til videre utlån med inntil 300,0 millioner kroner for 2024. Rebudsjettering fra 2023 vedtas i egen sak.
10. Kassekreditt i bank på 150 millioner kroner kan benyttes for å overholde økonomiske forpliktelser i løpet av året.
11. Det godkjennes en ramme for leasingavtaler for utskifting av biler og andre mindre behov på inntil 10,0 millioner kroner for 2024.
12. Det godkjennes en garantiramme på til sammen 20,0 millioner kroner til dekning av depositum og husleiegarantier ved NAV.
13. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta mindre justeringer i budsjetterte kalkulatoriske renter og avdrag og budsjetterte finansposter, der avvik i framdriften av prosjektet fører til forsinket låneopptak.
14. For selvkostområdene vann, avløp, renovasjon, slam og feier skal eventuelle underskudd framføres til neste års selvkostberegning og dekkes over kommende års gebyrer.
15. Låneporteføljen til Fredrikstad kommune, som framkommer i vedlegg 3, vedtas og legges til grunn for refinansieringer i 2024.
16. For eiendomsskatt gjelder:
  - 16.1. Det utskrives eiendomsskatt for 2024 i henhold til lov om eiendomsskatt av 6. juni 1975 § 3 a på alle faste eiendommer i hele kommunen.
  - 16.2. Ved utskrivning av eiendomsskatt for 2024 gjøres det i henhold til eiendomsskatteloven § 8 A-3, med takster vedtatt 1. mars 2024 med virkning fra 1. januar 2024, jf. eiendomsskatteloven § 14.
  - 16.3. Etter overgangsreglene i lov av 19.12.2017 utskrives eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner. For 2024 utskrives skatten på 6/7 deler av differansen mellom eiendomsskattegrunnlagene for slikt utstyr for 2018 og 2019.
  - 16.4. Med de unntak som er nevnt under, i vedtakets pkt. 16.5, skal skatteøre i Fredrikstad kommune være 6,4 ‰, jf. eiendomsskatteloven § 11.
  - 16.5. Med hjemmel i eiendomsskatteloven § 12 litra a skal skatteøre for bustaddelen i eigedomar med sjølvstendig bustaddelar og fritidseigedomar være 3,2 ‰.

- I henhold til § 8 A-2 vil skattegrunnlaget for bustader og fritidsbustader bli sett til verdet multiplisert med 0,7.
- 16.6. Bolig- og fritidseiendommer tilordnes et bunnfradrag etter lov om eiendomsskatt § 11, 2. ledd, på 1 million kroner per boenhet for skatteåret 2024.
Som selvstendig boenhet som har krav på bunnfradrag anses:
1. Bolig som er godkjent av plan- og bygningsmyndighetene som selvstendig boenhet etter gjeldende regelverk på godkjenningstidspunktet.
  2. Fritidsboliger som er godkjent som selvstendig bruksenhet i matrikkelen, som har eget hyttenummer og egen adresse.
  3. Hver enkelt leilighet/boenhet i boligsammenslutninger som boligsameier, boligselskap, borettslag, eierseksjonssameier mv.
  4. Andre boenheter som:
    - a. er fysisk adskilt fra øvrig boareal i eksisterende bolig,
    - b. er godkjent til varig opphold,
    - c. har egen separat inngang og
    - d. har alle hovedfunksjoner (stue, kjøkken, soverom (soveplass), bad og wc) for en bolig.
- 16.7. Med hjemmel i eiendomsskatteloven § 7 fritas følgende eiendommer for eiendomsskatt:
- litra a, Eieendommar åt stiftingar og institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten.
  - litra b, Bygning som har historisk verdi, som er fredet gjennom fredningsvedtak, jf. lov om kulturminner.
- 16.8. Eiendommer som spesifisert i eiendomsskatteloven § 5 er fritatt for eiendomsskatt. Eiendommer som blir drevet som gårdsbruk og skogsbruk, jf. § 5h, skal svare eiendomsskatt for våningshuset og kårboligen med garasje og uthus og passende tomt. Eiendomsskatten svares etter samme satser som for andre boligeiendommer.
- 16.9. Ved utskriving av eiendomsskatt, taksering og klager over utskrevet eiendomsskatt, gjelder «Veiledende rammer og retningslinjer for taksering i Fredrikstad kommune i henhold til lov om eiendomsskatt», vedtatt av skattetakstutvalget og klageutvalget for eiendomsskatt 25.05.2020.
- 16.10 Eiendomsskatten for 2024 betales i fire (4) årlige terminer. Eiendomsskatt for boliger og fritidsboliger betales med samme antall terminer som offentlige avgifter for øvrig.
- 16.11 Klager over utskriving av eiendomsskatt avgjøres av klageutvalget for eiendomsskatt, oppnevnt av bystyret, jf. lov om eiendomsskatt § 20.
17. Formannskapetets innstilling til budsjett 2024 og handlingsprogram 2024–2027 offentliggjøres i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven § 14-3 fjerde ledd.
18. Alle verbalforslag og bestillinger vil framgå av bystyrets protokoll.

VERBALBESTILLINGER

- DF 1103 *Smart og næringsfond* omdefineres til nytt disposisjonsfond DFxxxx*Miljøtiltaksfond for kommunens egne bygninger*.
- Fra DF1001 Inntektsregulerende fond settes det av 3,0 millioner kroner til nytt fond DFxxxx *Kulturfond*.
- Kommunedirektøren kommer tilbake med en sak om verdirealisering av eiendeler i Isegran Eiendom AS, samt videre prosess for avvikling av selskapet.
- Kommunedirektøren undersøker hvorvidt det finnes gode områder hvor det kan etableres parsellhager i samråd med lokalsamfunnsutvalgene.
- Kommunedirektøren kartlegger hvor mange boliger i kommunen som ikke er noens primærbolig og vurderer hvorvidt man bør innføre boplikt.
- Kommunedirektøren bes starte en prosess for oppheving av reguleringsplanene for deponiområde ved Møkkalasset, plan-ID 1087 og deponiområde ved Svaleskjær, plan-ID 1064. For å sikre at det ikke gis nye tillatelser til tiltak i planområdet før reguleringsplanen er opphevet, iverksetter kommunedirektøren samtidig prosess for vedtak av midlertidig bygge- og deleforbud.
- Kommunedirektøren ser på løsninger som sikrer at vi imøtekommer eldresbehov for tilrettelagte boliger, og ser på hvordan dette kan løses gjennom egen eiendomsportefølje, alternativt ved å kjøpe seg inn i bygningsprosjekter, fortrinnsvis med tanke på å etablere flere livsløpsboliger og omsorgsboliger.
- Kommunedirektøren følger opp vedtak om arealoptimalisering med tanke på å redusere kostnader for leie av bygninger til kommunale tjenester.
- Kommunedirektøren sier opp avtalen for kontorlokaler til Aktive liv og finner rimeligere løsninger for kontorer.
- Det gjøres en gjennomgang av alle grøntområder langs Glommastien og i bebygde strøk med henblikk på å sikre bevaring.
- Kommunedirektøren etablerer retningslinjer som særlig hensyntarnaturmangfold i alle utbyggings- og fornyingsprosjekter.
- Kommunedirektøren følger opp verbalbestilling fra 2019 om varmtvannsbasseng.
- Kommunedirektøren kommer tilbake med en politisk sak om retningslinjer for en ny søkbar ordning for
  - hjelp til å redusere bompengebelastning
  - hjelp til å redusere belastning for eiendomsskatt og/eller andre kommunale avgifter
- Det settes ned et oppgaveutvalg som skal jobbe helhetlig med kommunens boligpolitikk.

*også lagt inn som egne vedtakspunkter i innstillingen

PROSJEKT #BRANOK

Prosjekt #BraNok skal gjennomføres i hele organisasjonen i Fredrikstad kommune. Vi skal tenke nytt i måten vi yter tjenester på, og spesielt i måten vi organiserer dem. Utredninger, mulighetsstudier, politiske saker, utføring av tjenester og bygningsmessige behov skal holde høy standard, men vi må ikke være best i klassen. Det samme gjelder nybygg og investeringer. Vi må bruke den kompetansen kommunen har og belage oss på at den er #BraNok. Alle bygninger kommunen har bør ikke være de flotteste og nyeste, alt bør ikke bygges nytt, men vi må heller prioritere å ta vare på det vi har. Det gjelder bygninger og det gjelder ansatte.

På sikt mener vi at dette vil endre måten vi jobber på i Fredrikstad kommune, og at vi får innsparing på at man gir ansatte tid og tillit til å utføre sine oppgaver på den måten de selv finner mest faglig og økonomisk forsvarlig.

Å være #BraNok handler også om at man skal føle seg godt på jobb. Skal vi utelukkende se på bunnlinja i budsjettet, vil vi aldri kunne oppnå en bærekraftig økonomi, fordi økonomisk bærekraft ikke kan stå og vakle alene uten at vi også jobber sosialt og miljømessig. Vi har budsjetter som synliggjør de menneskelige og kostnadskrevende konsekvensene det er av å ha ansatte som ikke trives på jobb, som blir mikrostyrt av ledelsen, som ikke har nok kolleger og som ikke får tillit til å utøve sin faglighet. Ansatte i et konstant press jobber ikke #BraNok, fordi de ikke har det bra. Våre ansatte er vår viktigste ressurs, og vi må legge frem et budsjett som sørger for at de har rammer å jobbe i som kan stå seg over tid, og ikke kun fra budsjettår til budsjettår. Vi kan ikke skryte av å ha oppnådd økonomisk balanse når folk ikke trives på jobb.

TILTAK FOR FATTIGDOMSBEKJEMPELSE

Våre partier mener at den beste måten å bekjempe fattigdom på er ved å sikre tidlig innsats og en god oppvekst for alle barn, og det er her vårt hovedfokus i budsjettet ligger.

Dyrtiden har ført til økte kostnader for de aller fleste. Noen av oss klarer denne økningen fint, men de som hadde lite fra før, har nå enda større vansker med å få endene til å møtes.

Derfor gjeninnfører vi den søkbare ordningen for å redusere bompengebelastningen for de med dårligst råd, og oppretter en ny søkbar ordning for å gi hjelp til å betale eiendomsskatt og andre kommunale avgifter.

I tillegg setter vi av 2 millioner til å redusere pris på Kongstenbadet og kinoen i feriene i 2024 for at alle barn og unge skal få gode ferieopplevelser.

HELSE OG VELFERD

Innenfor helse og velferd stanser vi kutt i Friskliv og Mestring. Tilbakemeldingene fra både ansatte og brukere er unisone om at tjenestene nå ikke tåler flere effektiviseringer og osthøvelkutt. Dette er tjenester som er viktige for at mennesker med behov for tilrettelegging skal kunne leve mest mulig fullverdige og selvstendige liv. Å redusere kvalitet i Friskliv og Mestring er det samme som å redusere kvaliteten i livene til mange enkeltmennesker i kommunen vår.

Vi legger ikke ned dagsenter for eldre, eller kutter i medisinske tjenester eller i tildelingskontoret.

Vi styrker seksjonen med 15 millioner i årsverk til forebyggende tjenester for å bidra til å ta unna pukkeeffekten i mangel på forebyggende ressurser, for eksempel kan dette være ved å styrke tilbudet innenfor fysio- og ergoterapitilbudet for å få ned ventelister. I tillegg legger vi inn en liten styrking for å få ned ventetiden for rask psykisk helsehjelp.

Vi ønsker å etablere en søkbar tilskuddsordning slik at frivillige og ideelle organisasjoner kan få støtte til å gjennomføre kultur- og trivselstiltak for mennesker med demens som mottar kommunale tjenester. Vi kutter ikke i tilskudd til frivillige organisasjoner.

(i tusen kroner)	BUD 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
Friskliv og mestring				
Effektivisering dagtilbud		5 408	5 408	5 408
Rammetilpasset bemanning ved turnus og bemanningsgjennomgang	5 408	10 816	10 816	10 816
Rammetilpasset bemanning virksomhet friskliv	8 100	8 100	8 100	8 100
Rammetilpasset bemanning i virksomhet mestring	2 400	2 400	2 400	2 400
Revidere enkelttiltak	2 000	2 000	2 000	2 000
Effektivisering avlastningstilbud	4 000	7 000	7 000	7 000
Reduksjon arbeids- og aktivitetstilbud	7 000	12 500	12 500	12 500
Rask psykisk helsehjelp	700	1 000	1 000	1 000
Kulturtiltak demensomsorg	500	1 000	1 000	1 000
Omsorgssentre				
Rammetilpasset bemanning	4 021	4 021	4 021	4 021
Hjemmesykepleie				
Rammetilpasset bemanning (demens/hverdagsrehabilitering etc)	8 625	8 625	8 625	8 625
Nedleggelse av dagsenter for eldre	3 958	3 958	3 958	3 958
Medisinske tjenester				
Rammetilpasset bemanning	2 500	2 500	2 500	2 500
Tildelingskontoret				
Rammetilpasset bemanning	2 700	2 700	2 700	2 700
Stab				
Reduksjon av tilskudd til frivillige	3 000	3 000	3 000	3 000
Økt grunnbemanning helse	15 000	20 000	20 000	30 000
Vikarbruk helse	-15 000	-20 000	-20 000	-30 000
Sum endring	54 912	75 028	75 028	75 028

UTDANNING OG OPPVEKST

Innenfor oppvekst stanser vi rammekutt, kutt i innkjøp av analoge læremidler, kutt i levekårsutsatte soner, Svøm Fredrikstad, Ny-Vigra, Ungt Entreprenørskap og Voksenopplæring. Alle disse postene er småbeløp som til sammen har en stor betydning for hverdagen vi skaper for våre barn og unge.

Vi legger tilbake noe i moderasjonsordninger til barnehage, da vi mener at de som har minst og som allerede i dag får redusert barnehagepris, også skal få merke at regjeringen setter ned maksbeløp for barnehage.

Vi legger inn en betydelig styrking av skolehager, og legger også inn penger til Utekontakt, Elevtjenesten, økning i skolehelsetjenesten og en styrking av potten for arbeidsverktøy til lærere. Utekontakten er forventet å jobbe i forebyggende tjenester, men bruke mer oppsøkende virksomhet enn man gjør i dag.

I tillegg øker vi grunnbemanningen i barnehage med 10 millioner kroner i 2024, opp mot 60 millioner kroner i 2027. Disse midlene skal brukes blant annet til å sette inn en spesialpedagog som en del av grunnbemanningen, for å ta unna antall henvisninger til PPT, og for å jobbe godt og forebyggende i praksis.

I skole øker vi antall ansatte med 30 millioner i 2024, trappet opp til 120 millioner i 2027. Dette gjør vi for å på sikt innarbeide et system hvor det er mindre behov for vikarer, og hvor det er nok overdekning av ansatte på hver skole til at man kan imøtekomme utfordringer med sykefravær, samtidig som man ellers har ekstra ressurser å spille på for å gi elevene en bedre skolehverdag.

Å styrke universelle tjenester som barnehage og skole er helt nødvendig for å gi barn og unge en trygg oppvekst og ruste dem for voksenlivet.

<i>(i tusen kroner)</i>	BUD 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
Reduksjon moderasjonsordninger	2 000	2 000	2 000	2 000
Analoge læremidler	3 000	2 000	2 000	2 000
Levekårstilskudd (ansatte)	3 455	8 292	8 292	8 292
Svøm Fredrikstad	625	1 250	1 250	1 250
Ny-Vigra		850	850	850
Skolehager	3 000	3 000	3 000	3 000
Voksenopplæring	200	200	200	200
Rammekutt	14 050	10 738	5 738	5 738
Ungt Entreprenørskap	200	200	200	200
Elevtjenesten	2 700	2 700	2 700	2 700
Skolehelsetjenesten (mangler 7,5)	2 000	4 000	6 500	6 500
Utekontakt	700	700	700	700
Arbeidsverktøy for lærere	1 000	3 000	4 000	
Økt grunnbemanning barnehage	10 000	20 000	30 000	60 000
Økt grunnbemanning skole	30 000	64 000	100 000	120 000
Reduksjon henvisninger til PPT	-10 000	-20 000	-20 000	-20 000
Vikarbruk oppvekst	-32 000	-44 000	-44 000	-44 000
Sum endring	30 930	58 930	103 430	149 430

KULTUR OG MILJØ

FOTO: KRISTINE LIND ANDREASSEN

Vi både reverserer det foreslåtte kuttet i tilskuddsordninger, og øker dette betydelig, fra 4,2 millioner (kutt + økning) til 7 millioner i 2027. Vi ber om at innretningen på dette gjøres ut fra faglige begrunnelser hos kommuneadministrasjonen, og at man ser på muligheten for å bruke noe av det som en underskuddsgaranti i forbindelse med gjennomføring av arrangementer.

Vi gir en million ekstra til Fredrikstad idrettsråd, for å sikre det videre arbeidet med sosialkontakt ut mot lag og foreninger, og vi legger inn midler til en ansatt på Østsiden bibliotek, utvider fritidsklubbtilbudet i planperioden, og setter av penger til å redusere pris på kulturtilbud i ferier.

Dette budsjettet er et klima- og naturbudsjett. Vi sikrer oppfølging av hindringer i strandsonen for å sikre allmenntilgangen, gjennomfører tiltak i landbruksplanen og miljøtiltak fra andre kommunale planer, samt at vi viderefører og styrker arbeidet med naturrestaurering. Partiene våre jobber for å bevare grønne lunger og naturområder langs Glommastien, i bebygde strøk og i kommunen for øvrig. Vi vil verne om all matjord og vil også stille krav om at kommunen tar naturmangfold inn som særlig hensyn i alle utbyggings- og fornyingsprosjekter.

Vi skal gjøre alt vi kan for å kjempe mot at mudder fra innseilingen til Borg Havn blir dumpet i sjødeponi, men heller renses og gjenbrukt på land.

<i>(i tusen kroner)</i>	BUD 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
Tilskuddsordninger	4 200	5 000	6 000	7 000
FRID	1 000	1 000	1 000	1 000
Ansatt Østsiden bibliotek	500	500	500	500
Utvide fritidsklubbtilbud		500	500	500
Redusert pris på aktiviteter i ferier	2 000	2 000	2 000	2 000
Oppfølging av hindringer i strandsonen	0	1 000	1 000	
Tiltak i landbruksplanen	150			
Gjennomføre miljøtiltak fra planer	1 000	1 000	1 000	1 000
Naturrestaurering	500	1 000	1 000	2 000
Si opp leieavtale på Stadion / Aktive liv		-290	-872	-872
Fredrikstad kino Alternativ B, selvfinansiering	-2 000	-2 000	-3 000	-5 000
Sum endring	7 350	9 710	9 128	8 128

TEKNISK

Vi aksepterer ikke at det skal være avkastningskrav på kommunale boliger, og tilbakefører dette inndekningstiltaket, pengene bør gå til å få ned vedlikeholdsetterslepet på de kommunale boligene. Vi opprettholder avgiftsfritak i parkeringshus, nattferge, kantine i Tomteveien, og setter av 10 millioner kroner i vedlikehold av formålsbygg utover kommunedirektørens forslag.

Vi innfører en støtteordning for å bistå med betaling av eiendomsskatt/kommunale avgifter for dem som har lite, samt en støtteordning for bompenger.

<i>(i tusen kroner)</i>	BUD 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
Avkastningskrav på kommunale boliger	8 000	8 000	8 000	8 000
Avgiftsfritak i parkeringshus	4 100	4 100	4 100	4 100
Kantine Tomteveien	756	756	756	756
Nattkjøring ferge	1 600	1 600	1 600	1 600
Vedlikehold formålsbygg	10 000	15 000	19 400	19 400
Reklame-ferge	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Gjennomgang av leieavtaler/kontrakter	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Miljøtiltaksinnsparing (ENØK)	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum endring	20 956	25 456	29 856	29 856

ENDRINGER STAB OG FELLESTJENESTER

Kommunedirektørens sentrale staber

<i>(i tusen kroner)</i>	BUD 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
Godtgjøring folkevalgte	-2 723	-2 723	-2 723	-2 723
Stab og fellestjenester	-5 000	-10 000	-10 000	-10 000
Sum endring	-7 723	-12 723	-12 723	-12 723

HVORDAN VI KUTTER I POLITIKERNES GODTGJØRINGER:

Ordførers faste årsgodtgjøring i 100 prosent stilling er 100 prosent av stortingsrepresentantenes faste årsgodtgjøring.

Varaordførers faste årlige godtgjøring i 100 prosent stilling er 80 prosent av stortingsrepresentantenes faste årsgodtgjøring.

Godtgjøringen øvrige folkevalgte utbetales i henhold til stillingsbrøk, beregnet etter 60 prosent av stortingsrepresentantenes faste årsgodtgjøring.

Medlemmer av formannskapet, med unntak av ordfører, gis en fast godtgjøring på 5 prosent av stortingsrepresentantenes faste årsgodtgjøring.

Kirken

<i>(i tusen kroner)</i>	BUD 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
Kirkelig fellesråd	-3 000	-4 000	-4 000	-5 000
Sum endring	-3 000	-4 000	-4 000	-5 000

INNDEKNING

FOTO: KRISTINE LIND ANDREASSEN

Vi skal vri om tjenestene ved å bruke mindre penger på administrasjon og konsulenter, ha tillit til våre ansatte og gjennomføre Prosjekt #BraNok. Ved å ha en overdekningsmodell i skole, skal vi unngå voldsom vikarbruk, og spare inn kostnader på dette. Ved å i utgangspunktet budsjettere for økt skatteinngang, skal vi gi mer ro ute i tjenestene, unngå voldsom innstramming på nødvendige tiltak for å sikre forsvarlig drift, og dermed også redusere sykefravær for å gi ansatte tid og rom til å gjøre jobben sin.

Vi skal redusere antall henvisninger til PPT, få fortgang i hjelpen til dem som trenger det.

Vi skal si opp enkelte avtaler, hente utbytte fra FEAS og vi har store forventninger til at staten leverer på løfter om et mer rettferdig inntektssystem, og at vi får se resultater av dette i handlingsplanperioden. Vi kutter i tilskudd til Kirkelig fellesråd, med forventning om at ressursbruken fra kommunen belager seg utelukkende på de tjenester som er forventet; skjøtsel av gravplasser og bygninger. Andre tiltak utover dette er ikke kommunens oppgave å finansiere.

Vi er klare på at den eneste måten å lykkes med langsiktig bærekraft, er å huske at bærekraft handler om mer enn økonomi. For å oppnå økonomisk bærekraft er vi avhengig av å ha god folkehelse, lav terskel for å ta i bruk naturen og opplevelser som ikke bidrar til økt forbruk, vi er avhengig av ansatte som trives på jobb, vi er avhengige av at mennesker får de ressursene de trenger for ikke å bli mer trengende senere i livet. Å kun jobbe med økonomisk bærekraft vil gjøre at det tipper over, for vi er avhengig av alle tre faktorene - sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft - for å kunne lykkes.

ENDRINGER I FORHOLD TIL KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG:

(i tusen kroner)	BUD 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
Kommunedirektørens sentrale staber	-7 723	-12 723	-12 723	-12 723
Kultur, miljø og byutvikling	7 350	9 710	9 128	8 128
Teknisk drift	20 956	25 456	29 856	29 856
Utdanning og oppvekst	30 930	58 930	103 430	149 430
Helse og velferd	54 912	75 028	75 028	75 028
Kirken	-3 000	-4 000	-4 000	-5 000
Sum endring	103 425	152 401	200 719	244 719

EN MER SOSIAL BOLIGPOLITIKK

Det krever politisk vilje å få på plass en boligpolitikk som sikrer alle like muligheter til et sted å bo. De største grepene for å endre boligpolitikken må komme fra nasjonalt hold, men det er ting vi kan gjøre lokalt også.

I 2022 (i forarbeidet med ny boligplan) ble det gjennomført en boligmarkedsanalyse for Fredrikstad mot 2035. Funnene i denne analysen viser at en betydelig andel av befolkningen i kommunen ikke er å anse som vanskeligstilt på boligmarkedet, samtidig som de tjener for lite til å få kjøpt seg bolig. Dyrtid og renteøkning har gjort inngangen til boligmarkedet enda vanskeligere. Derfor øker vi Startlånramma fra 250 millioner til 300 millioner i 2024 for å gi flere muligheten til å kjøpe seg egen bolig.

Kommunen må i mye større grad enn i dag benytte seg av Husbankens virkemidler for å sikre nok bemannende boliger for eldre, funksjonshemmede og mennesker med rus- og psykiske lidelser. I tillegg kommer våre partier til å be om tilvisningsavtale i alle nye boligprosjekter i kommunen. Vi har godt av å møte mennesker som ikke er helt like oss selv og derfor må vi sikre at folk med forskjellig bakgrunn kan bosette seg i de samme bydelene.

FOND OG AVSETNINGER

Vi ønsker å selge oss ut av de nesten-ferdigstilte prosjektene til Isegran Eiendom, og ber kommunedirektøren igangsette arbeidet med avvikling av selskapet og realisering av dets verdier, og komme tilbake med en sak om dette. Midlene fra dette vil gå til sparing med eventuell avkastning, eller som alternativ til lånefinansiering for å redusere behovet for låneopptak.

Vi vil utvikle Smart- og næringsfondet og gjøre dette om til et miljøtiltaksfond og ber kommunedirektøren komme tilbake med en sak om dette for å sikre klimatilpassede og energieffektive bygninger.

Vi vil bruke 3 millioner kroner av fritt disposisjonsfond til et Kulturfond, som skal være søkbart for profesjonelle kulturaktører. Kommunedirektøren bes komme tilbake med en sak om dette.

INVESTERINGER

- Vi skal vise moderasjon i investeringsporteføljen vår. Vi ønsker å opprettholde investeringsfremdriften på Fredrikstad kino, da denne vil være selvfinansierende.

Vi reduserer det totale investeringsomfanget på Blå Grotte, skyver Tårnet på Isegran til 2027 og setter av midler til å gjøre mindre investeringer på Østsiden bibliotek. Bekkevold ridesenter får redusert sin totale investeringsramme, med forventning om at klubben selv kan bruke midlene til å etablere et lokalt senter for lokale aktører, og at de får et tilbud som er #BraNok i tråd med vår satsing om nøkternhet. For å sikre fremtidige krav for hestevelferd og miljøtiltak, er det nødvendig å se på justeringer i vedtatte plan, men vi ønsker at Bekkevold ridesenter blir oppgradert fra dagens fasiliteter, og at klubben i større grad kan gjennomføre tiltakene på egenhånd.

Arena Fredrikstad er en sak hvor ikke alle er enige. Vi er derfor opptatt av at budsjettet viser et måtehold, samtidig som det opprettholder en farbar fremdrift, som ikke vil føre til at kommunen mister retten til å benytte seg av tomten. Derfor er det lagt inn i 2 millioner kroner i 2025, for å sikre oppstart før årsskiftet, og videre investering utover i planperioden. Vi forventer at man forholder seg nøkternt til kostnader, og vil ikke akseptere kostnadsøkninger opp mot en milliard kroner for fase 1, slik siste tall skisserer. Derfor stiller vi krav om at man forholder seg til opprinnelig vedtatt investeringsramme og gjennomfører bygging av begge isflater for denne summen. Investeringsprosjekter i kommunen viser stort sett at man ender opp under budsjettet forslag, og vi forventer at man kan løse dette også i saken om Arena Fredrikstad.

Vi setter også av midler til å følge opp den vedtatte bestillingen om mulighetsstudie for Tollbodplassen, eksempelvis med anlegg for rullende aktivitet og universelt utformet lekeplass. Vi mener åpne nærmiljøanlegg er viktige for barn, unge og voksnes folkehelse, for tilhørighet og bygging av gode relasjoner.

VEDLEGG 1: ØVRIGE TABELLER

OPPDATERTE TABELLER PER 22.11.23 – SV, RØDT, MDG, BYM

Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd

(tall i tusen kroner)	Regnskap 2022	Oppr.bud. 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Rammetilskudd	2 474 937	2 664 329	2 870 366	2 871 366	2 876 366	2 876 366
Inntekts- og formueskatt	2 855 632	2 648 900	2 922 114	2 922 114	2 922 114	2 922 114
Økt konsesjonskraft		30 000				
Realvekst frie inntekter		0	0	76 340	128 138	180 351
Inntektssystemet			0	40 000	80 000	150 000
Eiendomsskatt	327 385	340 000	338 000	341 000	343 000	345 000
Andre generelle driftsinntekter	12 576	10 800	9 700	9 000	8 000	8 000
Sum generelle driftsinntekter	5 670 531	5 694 029	6 140 180	6 259 820	6 357 618	6 481 831
Sum bevilgninger drift, netto	5 212 288	5 230 547	5 548 726	5 551 574	5 616 974	5 633 369
Avskrivninger	395 871					
Sum netto driftsutgifter	5 608 159	5 230 547	5 548 726	5 551 574	5 616 974	5 633 369
Brutto driftsresultat	62 372	463 482	591 454	708 246	740 644	848 462
Renteinntekter	30 110	37 564	44 600	43 325	41 575	42 750
Utbytter	12 425	20 000	29 000	30 000	30 000	30 000
Overføring fra FREVAR	22 000	25 000	5 000	5 000	22 000	22 000
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-51 327	43 450	64 100	63 660	63 088	62 374
Renteutgifter	141 275	281 040	366 881	414 940	426 730	454 858
Avdrag på lån	300 050	344 046	363 300	412 492	446 169	477 012
Netto finansutgifter	-428 116	-499 072	-587 481	-685 447	-716 235	-774 746
Motpost avskrivninger	395 871					
Netto driftsresultat	30 127	-35 589	3 972	22 799	24 409	73 716
Disp. eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	14 153					
Avsetninger til bundne driftsfond	38 008	451				
Bruk av bundne driftsfond	-64 151	-26 779				
Avsetninger til disposisjonsfond	42 116	55 000	23 000	22 799	24 409	73 716
Avsetning rest til disp.fond						
Bruk av disp.fond	0	-64 261	-19 028			
Dekning av tidligere års merforbruk	0					
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	30 127	-35 589	3 972	22 799	24 409	73 716
Fremført til inndekn. i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Spesifisering disponering av netto driftsresultat

Til disposisjonsfond FEAS 99/00		5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Til fond "økte energiutgifter" TD/Kirken		50 000				
Til forskuttering spillemidler			5 000			
Til vedlikehold TD			10 000			
Til kulturfond KMB			3 000			
Avsetning til innteksregulerende fond DF1001				17 799	19 409	68 716
Bruk av disposisjonsfond						
Bruk av innteksregulerende fond DF1001		-64 261	-19 028			

Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 andre ledd

(tall i tusen kroner)	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Seksjoner/tjenesteområder						
Kommunedirektørens sentrale staber	228 718	231 006	235 665	230 126	226 892	230 021
Reduksjon konsulent tjenester			-15 000	-20 000	-20 000	-20 000
Prosjekt #BraNok			-10 000	-15 000	-20 000	-20 000
Kultur, miljø og byutvikling	208 586	192 317	196 639	192 224	190 807	189 807
Teknisk drift	557 150	449 131	475 226	467 123	471 523	471 523
Utdanning og oppvekst	1 971 983	2 060 913	2 240 597	2 268 597	2 313 097	2 359 097
Helse og velferd	2 405 508	2 418 340	2 538 806	2 504 947	2 504 947	2 504 947
Kirken	48 309	46 654	49 746	48 746	48 746	47 746
Tall ships races (TSR)	2 402					
Søndre Østfold IPR (SØIPR)*	-65					
Felles ansvar regnskap (899001)	-210 304	-167 814	-162 953	-125 188	-99 038	-129 772
6 Sum bevilgninger drift, netto	5 212 288	5 230 547	5 548 726	5 551 574	5 616 974	5 633 369

FINANSIERING AV INVESTERINGSBUDSJETTET:

Tall i millioner kroner	2024	2025	2026	2027
Felles investeringer	9,4	3,9	17,8	31,5
Kulturtenester	64,4	42,3	105,5	235,0
Tekniske tenester	337,4	324,7	227,5	193,3
Helse og velferd	47,2	57,2	34,3	123,5
Oppvekst	251,9	293,5	287,5	440,3
Kirketenester	30,6	24,0	30,6	33,5
Egenkapital innskudd KLP	17,1	18,8	20,7	22,8
Sum netto rammefinansierte investeringer	757,9	764,4	723,8	1079,8

Finansiering

Fra investeringsfond	17,1	18,8	20,7	22,8
Kapitaluttak Isegran Eiendom AS	0,0	10,0	20,0	20,0
MVA-kompensasjon	132,2	144,5	129,6	196,7
Lånebehov rammefinansierte investeringer	608,6	591,0	553,5	840,3

	2024	2025	2026	2027
Fredrikstad kino	18,0	17,7	6,3	0
Vann, avløp og renovasjon	406,0	468,5	376,6	296,6
Tekniske tenester	3,0	0,0	0,0	0,0
Eiendomsutvikling	5,1	5,1	5,1	5,1
Boligstrategi	65,0	75,4	46,5	29,9
Sum netto selvfinsansierte investeringer	497,1	566,6	434,5	331,6

Finansiering:

MVA-kompensasjon	6,2	10,3	3,6	0,0
Bruk/avsetning investeringsfond	0,6	0,6	0,6	0,6
Salg bolig/næringstomter/eiendomsutvikling	4,5	4,5	4,5	4,5
Lånebehov selvfinsansierte investeringer	485,8	551,3	425,8	326,5

Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd

Ettersendes til bystyret.

Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd

Ettersendes til bystyret.

Barn, familie og skole	Fase	2023		2024		2025		2026		2027	
		Sum	Brutto Tilsik netto	Brutto Tilsik netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>											
Inventar elevtallsøkning	S	2,0	2,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0
IKT - investeringer skole	S	47,4	47,4	10,7	0,0	10,7	9,1	0,0	9,1	0,0	9,1
Gudeberg og ny Råkollen skole (tot 303,6 mill kr)	F3	290,3	290,3	35,0	0,0	35,0	99,8	0,0	99,8	0,0	41,3
Lunde skole (tot 359,4 mill kr)	F3	353,1	348,5	2,8	0,0	2,8	115,0	0,0	115,0	0,0	100,0
Møllejulet Kvernhuset u.skole (tot 33 mill kr)	F3	30,9	30,9	2,5	0,0	2,5	18,0	0,0	18,0	0,0	0,0
Begby skole	F0	328,0	328,0	0,5	0,0	0,5	1,0	0,0	1,0	0,0	2,5
Plan for skolebygg mot 2040	S	107,5	107,5	1,5	0,0	1,5	3,5	0,0	3,5	0,0	4,5
Plan for barnehagebygg	S	172,5	172,5	0,9	0,0	0,9	5,0	0,0	5,0	0,0	52,0
Sum		1331,7	1327,1	53,9	0,0	53,9	251,9	0,0	251,9	0,0	293,5

Kultur og fritid	Fase	2023		2024		2025		2026		2027	
		Sum	Brutto Tilsik netto	Brutto Tilsik netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>											
Mindre anskaffelser, samt utskifting av instrument og utstyrspark	S	5,5	5,5	0,0	0,0	0,0	2,5	0,0	2,5	1,0	1,0
Kunstgressbaner, inkl Fr.stad stadion	S	47,1	39,6	5,1	1,2	3,9	26,0	3,5	22,5	16,0	2,8
Nærmljøanlegg og aktivitetsskapende elementer	F2	395,7	395,7	93,2	0,0	93,2	0,5	0,0	0,5	2,0	0,0
Arena Fredrikstad	F3	9,5	9,5	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tårnet på Isgran (tot 13,0 mill kr)	F2	16,6	16,6	1,6	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0
Ridesenter Bekkevold	F3	85,1	77,1	51,1	0,0	51,1	34,0	8,0	26,0	0,0	0,0
Flerbrukshall Trosvik skole (tot 105,5 mill kr)	F2	25,4	24,1	2,5	0,0	2,5	1,0	0,0	1,0	21,9	1,3
Blå Grotte utstyr, ombygning og tilpasning (tot 51,3 mill kr)	F0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0
Østisiden bibliotek	F0	20,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0
Aktivitetspark Tollboden	F2	8,3	6,5	0,0	0,0	0,0	8,3	1,8	6,5	0,0	0,0
Tak St.Croix (tot 9,3 mill kr)	F3	42,0	42,0	0,0	0,0	0,0	18,0	0,0	18,0	17,7	0,0
Fredrikstad kino											
Sum		660,7	642,1	154,1	1,2	152,9	95,7	13,3	82,4	64,1	4,1

Helse og velferd	Fase	2023		2024		2025		2026		2027	
		Sum	Brutto Tilsik netto	Brutto Tilsik netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto	Brutto Tilsik Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>											
Utstyr helse og velferd	S	15,0	15,0	2,3	0,0	2,3	3,7	0,0	3,7	3,0	0,0
E-helse	S	37,5	37,5	4,5	0,0	4,5	10,5	0,0	10,5	7,5	0,0
Helseparken Onsjøheimen (480 mill kr)	F4	58,4	-138,6	58,4	197,0	-138,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bofellesskap - personalbaser og fellesarealer	S	78,9	78,9	3,9	0,0	3,9	20,0	0,0	20,0	30,0	0,0
Furutun rehabilitering	F2	3,0	3,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Barnebolig (tot 36,1 mill)	F2	31,0	24,7	0,0	0,0	0,0	11,0	0,0	11,0	20,0	6,3
Holmen II	F1	6,8	6,8	1,0	0,0	1,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0
Solliheimen sykehjem	F1	105,0	105,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	2,0	0,0
Plan for helsebygg og omsorgsbygg	S	6,5	6,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0
Nybygg og kjøpsramme, TD	S	287,5	233,5	25,0	8,4	16,6	66,0	1,0	65,0	108,5	33,1
Sum		629,6	372,3	98,6	205,4	-106,8	113,2	1,0	112,2	172,0	39,4

Infrastruktur og samferdsel	Fase	Sum		2023		2024		2025		2026		2027	
		Brutto	Netto	Brutto	Tilsk netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>													
Utstyr teknisk drift	S	3,5	3,5	3,5	0,0	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kjøretøy og utstyr brannvesenet	S	37,3	37,3	0,0	0,0	0,0	0,0	13,5	0,0	9,5	0,0	8,5	0,0
Biler, maskiner øvrig TD	S	67,5	67,5	9,0	0,0	9,0	0,0	10,5	0,0	18,0	0,0	15,0	0,0
Elvebredder, kaier, brygger og broer	S	60,0	60,0	1,5	0,0	1,5	0,0	10,3	0,0	37,2	0,0	5,5	0,0
Parker, grøntområder, lekeplasser og nærmiljøanlegg	S	30,4	29,4	3,1	0,5	2,6	0,5	10,8	0,5	5,5	0,0	5,5	0,0
Trafikale tiltak	S	37,9	37,9	8,9	0,0	8,9	0,0	11,0	0,0	6,0	0,0	6,0	0,0
Getelys	S	47,0	47,0	13,0	0,0	13,0	0,0	12,0	0,0	12,0	0,0	5,0	0,0
Rehabilitering av veier	S	163,5	163,5	25,0	0,0	25,0	0,0	54,5	0,0	28,0	0,0	28,0	0,0
Sykkelplan	S	37,3	32,8	12,3	4,5	7,8	0,0	10,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0
Bypakke del II	S	116,1	116,1	0,0	0,0	0,0	0,0	40,6	0,0	38,5	0,0	37,0	0,0
Universell utforming i sentrum og smarte søppelkasser	S	8,0	8,0	1,1	0,0	1,1	0,0	3,9	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0
Universelt utformet lekeplass i sentrum	F1	5,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sikringstiltak ras og sikred	S	7,0	8,0	0,0	0,0	1,0	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0	1,0	0,0
Kaifront Ccignon (totalt 14,0 mill kr)	F2	13,3	13,3	0,8	0,0	0,8	0,0	1,0	0,0	11,5	0,0	0,0	0,0
Stordammen (tot 39,5 mill kr)	F4	14,1	14,1	14,1	0,0	14,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FMM/ Vest, Infrastruktur	F0	6,5	6,5	4,5	0,0	4,5	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mølvigkaia (tot 78,0 mill kr)	F2	75,3	75,3	1,5	0,0	1,5	0,0	14,8	0,0	59,0	0,0	0,0	0,0
Kryssing Veumveien (utbyggingsavtale Brønnerødalia)	F0	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny el-ferge 2024	F3	32,0	32,0	0,0	0,0	0,0	0,0	32,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny el-ferge 2	F4	9,0	9,0	9,0	0,0	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny båt (skjærgårdstjenesten)	F3	8,5	8,5	8,5	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fremtidens fergemateriell	S	18,0	18,0	13,0	0,0	13,0	0,0	1,0	0,0	1,5	0,0	1,0	0,0
Servicehus gjestehavn	F1	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum		802,1	797,6	128,8	5,0	124,8	0,5	240,9	0,5	235,7	0,0	118,5	0,0
												78,3	0,0
													78,3

Vann, avløp, renovasjon, feier, slam	Fase	Sum		2023		2024		2025		2026		2027	
		Brutto	Netto	Brutto	Tilsk netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>													
Vann	S	479,0	479,0	88,0	0,0	88,0	0,0	93,0	0,0	98,0	0,0	100,0	0,0
Avløp	S	711,0	711,0	132,0	0,0	132,0	0,0	137,0	0,0	142,0	0,0	150,0	0,0
Avfallsugeanlegg	S	1,5	1,5	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Åpen Veumbekkk Holmengt (tot 221 mill kr)	F2	220,0	220,0	3,5	0,0	3,5	0,0	15,0	0,0	68,5	0,0	90,0	0,0
Overføringsledning nytt renseanlegg (tot 188 mill kr)	F3	132,1	132,1	50,8	0,0	50,8	0,0	67,3	0,0	14,0	0,0	0,0	0,0
Ny reservevannledning	F3	190,0	190,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0	120,0	0,0	20,0	0,0
Fellesinvesteringer VA	S	28,8	28,8	8,3	0,0	8,3	0,0	9,7	0,0	3,6	0,0	3,6	0,0
Renovasjon og feier	S	75,5	75,5	6,1	0,0	6,1	0,0	34,0	0,0	22,4	0,0	13,0	0,0
Sum		1837,9	1837,9	290,2	0,0	290,2	0,0	406,0	0,0	468,5	0,0	376,6	0,0
												296,6	0,0
												296,6	0,0

Bygg og eiendom Tall i millioner kroner	Fase	Sum	2023		2024		2025		2026		2027			
			Brutto	Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto		
Byggningsmessig endringer og arealoptimalisering (ink lovpålagt)	S	98,7	4,2	0,0	4,2	19,5	0,0	19,5	25,0	0,0	25,0	25,0	0,0	25,0
Byggningsmessig rehab og påkostning	S	208,5	28,5	0,0	28,5	40,0	0,0	40,0	40,0	0,0	40,0	50,0	0,0	50,0
Digitalisering og robotisering	S	16,8	2,3	0,0	2,3	7,0	0,0	7,0	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5
SD-anlegg (Sentral Driftsstyring)	S	15,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
ENØK	S	66,0	6,0	0,0	6,0	20,0	0,0	20,0	10,0	0,0	10,0	15,0	0,0	15,0
HMS og lovpålagte påkostninger	S	1,3	1,3	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uteanlegg og lekeplasser	S	37,6	5,6	0,5	5,1	8,0	0,5	7,5	8,0	0,5	7,5	8,0	0,5	7,5
Tilfluktsrom	S	19,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	6,0	0,0	6,0
Brannstasjonen	F1	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eiendomsutvikling														
Næringsarealer, TD	S	7,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5
Boligarealer, TD	S	17,9	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6
Sum		491,3	488,8	0,5	55,5	105,6	0,5	105,1	94,6	0,5	94,1	114,6	0,5	114,1

Kirken Tall i millioner kroner	Fase	Sum	2023		2024		2025		2026		2027			
			Brutto	Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto		
Leie kapell	F3	64,3	0,0	0,0	0,0	17,0	0,0	17,0	10,4	0,0	10,4	17,0	0,0	17,0
Ramme	S	67,2	13,0	0,0	13,0	13,6	0,0	13,6	13,6	0,0	13,6	13,6	0,0	13,6
Sum		131,5	13,0	0,0	13,0	30,6	0,0	30,6	24,0	0,0	24,0	30,6	0,0	30,6

Sentrale investeringer Tall i millioner kroner	Fase	Sum	2023		2024		2025		2026		2027			
			Brutto	Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto	Brutto	Tilsk Netto		
IT- sentrale investeringer	S	7,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5
Eget nett II	S	5,5	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1
Sikker print	F3	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettverks oppgraderinger	S	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reservestrømsaggregat (tot 22,1 mill kr)	F4	8,9	8,9	0,0	8,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trådøst nett	S	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bufferbevilgning P85	S	51,5	0,0	0,0	0,0	6,1	0,0	6,1	1,3	0,0	1,3	15,2	0,0	15,2
Sum		76,1	76,1	0,0	13,5	9,4	0,0	9,4	3,9	0,0	3,9	17,8	0,0	17,8